

מפגש שני. "פרשת ואהבת"

- קראו את "פרשת ואהבת" (כולל פסוק "שמע" שקראנו בפעם הקודמת) בנחת. ואחרי זה תחשבו על הנקודות למחשבה הבאות:
 - מה הקשר בין פסוק "שמע" לבין הציווי "ואהבת"?
 - מה זה הציווי הזה? איך אפשר לצוות לאהוב? ובכלל, איך נראית אהבה לה', למה בעולם שלנו הייתם מדמים את אהבת ה'?
 - נסו לתאר איך נראית האהבה בכל אחד מהביטויים השונים שבפסוק: איך נראת אהבה שהיא בכל הלב? איך נראית אהבה בכל הנפש (אפשר לחשוב על צורות שונות של מסירות נפש, או על תיאורים אחרים שאינם מסירות נפש)? איך נראית אהבה בכל מאודך; מה זה בפועל בכל מאודך?
 - מה הקשר בין הציווי על האהבה לבין הציוויים שבהמשך - תפילין ומזוזה?

פרשת שמע

דברים פרק ו' פס' ד-ט

(ד) שְׁמַע, יִשְׂרָאֵל! מעבר לפנייתו של משה לבני ישראל אל שומעיו הוא מבקש להודיע ברבים את עצם מהותו ואמונתו של העם. משה קובע שתי קביעות: ה' הוא אֱלֹהֵינוּ, וה' הוא אֶחָד.

מן ההצהרה העקרונית נגזרים הציוויים הבאים: (ה) וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל רְצוֹנֹת לְבָבְךָ, ולא יהיה לך חלוק עליך בעניין זה. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, עד כדי מסירות נפש וּבְכָל מְאֹדְךָ. הוסיף על כך עוד ועוד. אתה מצווה באהבה הזאת בכל מקום וזמן, ועליך להוסיף לעשות בעניינה ככל שתוכל מאוד מאוד.

(ו) וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם, עַל לְבָבְךָ, זְכוֹר אוֹתָם הֵיטֵב תָּמִיד. (ז) וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָךָ וּדְבַרְתָּ בָּם. עליך לחזור עליהם ולדבר בהם כדי שהם יישמרו בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ, בכל מקום שאתה נמצא, וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ. (ח) וְקִשְׂרָתָם לְאוֹת, סימן על יָדְךָ. אלה התפילין – 'בתים' בצורת קוביה שבתוכם כתובים הדברים האלה – של יד שכריכתן ברצועות אל היד מבטאת את ההתקשרות לה'. וְהָיוּ לְטֹטְפֹת, קישוטים, עיטורים

וסמלים **בין עיניך**, מעל המצח במרכז הראש, המכוון כנגד בין העיניים. ואלו הם התפילין של ראש. (ט) **וּכְתַבְתֶּם עַל מַזְזוֹת**, דפנות סף **בֵּיתְךָ** הפרטי **וּבְשַׁעְרֶיךָ**, בשערי הערים.

Shema

DEUTERONOMY 6:4–9

4 Hear, Israel: With these words, Moses was not merely addressing Israel, but also declaring the essence and faith of the people. He made two declarations: **The Lord is our God**, and **the Lord is one**.

5 Based on the fundamental declaration, the following commands are derived: **You shall love the Lord your God with all** the desire of **your heart**, and your heart shall not disagree with this, **and with all your soul**, to the point of giving up your life for His sake, **and with all your might**. You are commanded to love God at all times and in all places, and you shall increase the extent of this love as much as possible.

6 These matters that I command you today shall be upon your heart by remembering them constantly.

7 You shall inculcate them in your children, and you shall speak of them and review them **while you are sitting in your house, and while you are walking on the way**, in every place that you may be, **and while you are lying down, and while you are rising**, so that you will remember them.

8 You shall bind them as a sign on your arm by making square black boxes, inside which these words shall be written. This refers to the phylacteries bound on the arm, the binding of which symbolizes one's connection to God. **And they shall be for ornaments**, which function as an emblem or a symbol, **between your eyes**, centered in between the eyes above the forehead. This refers to the phylacteries bound on the head.

9 You shall write them on the doorposts of your private house, and on your gates of the cities.

מתוך ביאור לסידור (שעתיד לצאת לאור) של הרב עדין שטיינזלץ:

ואהבת

אנו מצווים שהאמונה בה' שהצהרנו עליה ב"שמע ישראל" - לא תישאר בגדר רעיון מופשט בלבד, אלא שיהיה לה ביטוי ממשי במציאות: דביקות בה' ברגש, בדיבור ובמעשה.

ואהבת - בהרגשת הלב מדובר על התמסרות מלאה, הפסוק מתייחס לשלש מדרגות של אהבה זו למעלה מזו: "בכל לבבך" - נתינת כל הלב והרצון לה', כפי שפירשו זאת חז"ל: "בשני יצריך", שלא רק חלק מסוים של הנפש יהיה שותף באהבה אלא כל חלקי הלב ללא הסתייגות והיסוס; "בכל נפשך" - אהבה הכוללת את כל חייו של האדם המגיע עד לנכונות למסירות נפש; "ובכל מאדך" - אהבת ה' צריכה להגיע מעבר למדה הקבועה ולגבולות - האדם מצווה לתת אף את מה שבשבילו הוא "מאוד", דברים שקשים לו יותר מנתינת ליבו וחייו.

ודיברת בם - הדיבור בדברי התורה בכלל, ובנושא האמונה ועבודת ה', בפרט, צריך להיות בכל עת ומצב שאדם נמצא: בדרכים ובבית, בבוקר ובערב. מעבר לחובת הידיעה האישית, יש להעביר את ההכרה הזו לדור הבא, באופן ברור ובהיר.

וקשרתם וכו' - ההתקשרות לדברי התורה והקדושה צריכה לבוא לידי ביטוי באופן מעשי - בתפילין שעל היד והראש, ובמזוזה על פתחי הבתים. פעולות המסמלות את ההתקשרות לקדושה בכל הממדים - במה שנוגע לחיים הפרטיים ובמה שיש בו פרסום לרבים.

The first passage of the Shema ("You shall love the Lord")

From the (soon to be published) siddur of Rabbi Adin Even-Israel Steinsaltz:

We are commanded to make sure that our belief in God, which we proclaimed in the verse "Hear Israel," should not remain a merely abstract idea. Rather, it should have actual, real world consequences: we should cleave to God in our emotions, speech and deeds.

"You shall love": The verse expresses the complete dedication of one's heart, through three ascending levels of love: "with all your heart" expresses the giving of one's whole heart and will to God – "with both of your inclinations," in the phrase of the Sages, i.e., not only part of your soul should share in the love, but your entire heart, without reservation or hesitation; "with all your soul" – it must be a love that incorporates one's whole life, all the way to a readiness to hand over his very soul; "and with all your might [*me'odekha*]" – one's love of God must go beyond all fixed limits and

boundaries. Each person is obligated to give even that which he cherishes very much [*me'od*], those things which are harder for him to relinquish than his own heart and life.

“You shall speak of them”: One must speak about the Torah in general, and in particular matters of faith and the service of God, at all times and situations in which he finds himself: while walking on the way or when at home; in the morning and evening. In addition to the personal obligation to become knowledgeable in this regard, one must pass down his understanding of these ideas to the next generation, in a clear, coherent manner.

“And you shall bind them etc.”: One’s bond to the words of the Torah and holiness must be given practical expression, by means of the phylacteries of the arm and head, and the *mezuzah* on the entrances to our homes. These actions symbolize our connection to all aspects of holiness, both in relation to one’s private life and in its dissemination in the public sphere.

• ביאור של הרב עדין (מתוך הסידור הנ"ל) , על דרך החסידות, לקשר בין "שמע ישראל" ל"ואהבת".

בספרי החסידות נידונת השאלה איך ניתן לומר "ואהבת" אחרי "שמע ישראל"? כוונת המלים "ה' אחד" היא שהמציאות כולה בטלה באלקות, והאומר מנסה להגיע לדבקות והתבטלות כזו - שאינה מאפשרת כל רגש עצמאי - שהוא נהיה אחד עם ה'. לעומת זאת, אהבה, עם היותה רגש חזק, נובעת מקיומו של "אני" נבדל, מתחושת מרחק בין האדם לבין הקדוש ברוך הוא. התשובה לשאלה היא שהמעבר בין "שמע" ל"ואהבת" הוא במשפט: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", שעניינו הוא ההכרה במציאות העולם המוגבל בו אנו חיים. היינו רוצים להיות בדרגה של ביטול והתכללות באין סוף, אולם לעת עתה אנו עוד לא שם. פסוק "שמע ישראל" הנאמר בעצימת עיניים הוא בדומה לחלום - היכנסות לתוך מציאות בה היינו רוצים להיות, "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" - הוא פתיחת העיניים איפה אנחנו נמצאים, כעת מגיע שלב הגעגוע המתבטא ב"ואהבת".

The Hasidic masters raised the difficulty of how one can proceed to the passage of “You shall love the Lord” straight after “Hear, Israel.” For the phrase “the Lord is one” indicates that all existence is nullified by the Divine, and one who recites it is trying to attain such a state of cleaving and self-negation – which does not allow for any

independent emotion – that he becomes one with God. By contrast, Love, albeit a powerful emotion, necessarily stems from the existence of a separate “I,” from a sense of distance between oneself and the Holy One, blessed be He. The answer is that the transition from “Hear” to “You shall love” is attained through the statement “Blessed be the name of His glorious kingdom forever and ever,” in which we recognize the existence of the limited world in which we live. We want to be at a level of abnegation and intermingling [*hitkalelut*] with the Endless One [*Ein Sof*], but we are not at that level just yet. Thus, the phrase “Blessed be the name of His glorious kingdom forever and ever” is a reminder of our current state, after which we reach a stage of longing, which is expressed in the command “You shall love the Lord.”